

הכרת הטוב - דף העשרה

רגע לפני שמתחילים:

הכרת הטוב ואמירת תודה הם דברים שמגיל צעיר אנחנו לומדים על חשיבותם. כתוב למי אתה צריך או רוצה להכיר טובה ועל מה. בנוסף, נסה לחשוב כיצד תכיר להם טובה.

אני מכיר טובה ל:	על:	כיצד אכיר טובה?

❖ האם רשמת בטבלה אנשים? _____ אם כן, מי הם? _____

❖ האם רשמת בטבלה בעלי חיים או צמחים? _____ אם כן, איזה? _____

❖ האם רשמת בטבלה חפצים דוממים? _____ אם כן, איזה? _____

אני מנתח
 שרשמת בעיקר אנשים....?
 אני צודק?

התורה מחדשת לנו שאפילו לדומם, לחפץ, שאינו מרגיש, יש להכיר טובה!

ויאמר ה' אל-מֹשֶׁה, אָמַר אֶל-אַהֲרֹן קח מִטָּד וּנְטֵה-יָדָד עַל-מִימֵי מִצְרַיִם עַל-נְהַרְתָּם עַל- יְאֲרֵיהֶם וְעַל- אֲגַמֵּיהֶם וְעַל כָּל- מִקְוֵה מִימֵיהֶם--וַיְהִי-דָם;

רש"י:

א - א	ב - ב	ג - ג	ד - ד
ה - ה	ו - ו	ז - ז	ח - ח
ט - ט	י - י	כ - כ	ל - ל
מ - מ	נ - נ	ס - ס	ע - ע
פ - פ	צ - צ	ק - ק	ר - ר
ש - ש	ת - ת	י - י	כ - כ
ל - ל	מ - מ	נ - נ	ס - ס
ע - ע	פ - פ	צ - צ	ק - ק
ר - ר	ש - ש	ת - ת	י - י
כ - כ	ל - ל	מ - מ	נ - נ
ס - ס	ע - ע	פ - פ	צ - צ
ק - ק	ר - ר	ש - ש	ת - ת

אמר אל אהרן - לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו ולא צדס ולא צכפרדעים, ולקה על ידי אהרן:

העתק את דברי רש"י בכתב רגיל.

כלומר, הקב"ה מצוה את משה שמכות דם וצפרדע יבצעו על ידי אהרן ולא על ידי משה, מכיוון שמשה רבנו חייב ליאור הכרת הטוב, על שהגן עליו בהיותו תינוק. דבר דומה מופיע במפת כנים, גם שם אהרן מצוה להכות את החול, ולא משה, בגלל שהחול עזר למשה כאשר טמן בו את המצרי שהרג.

קרא את הקטע שבמסגרת וענה על השאלות:

הרב נבנצאל - שיחות על ספר שמות

וכי איזו טובה "עשה" היאור למשה? כמה מאמץ "השקיע" היאור בנשיאת התבה?... אותה שאלה נשאלה גם בקשר לעפר, שגם אותו אין משה מכה... על פי צווי מפרש של ה', כי החול "עזר" למשה לטמן את המצרי בחול...

האם העבדה שאהרן מכה, ולא משה, מישבת את הבעיה שבהפאת היאור והעפר?

סוף סוף הם עתידים ללקות! ובכלל - האם היאור הדומם חש בהכרת הטובה של משה?!

...התורה מלמדת אותנו, שהכרת הטובה אינה מחוה עבור היאור או החול,

אלא שאתה צריך את הכרת הטובה

הבעת התודה - היא בראש ובראשונה עבורך.

אם משה יכה דבר שגרים לו הנאה כלשהי, הרי שלמשה יחסר במדת-

נפש זו,

ונפשו לא תגיע לשלמותה

1. אלו שאלות שואל הרב נבנצאל על הכרת הטוב ליאור ולחול?

א. כמה החול והיאור _____ כדי לעזור למשה?

ב. האם משנה ליאור והחול אם _____ מכה אותם, או _____, הרי בסופו של דבר

הם לוקים?

ג. האם היאור והחול _____ את הכרת הטוב של משה?

2. כיצד עונה הרב נבנצאל על שאלות אלו (התשובה מופיעה בשורות המסומנות בקו, כתוב במילים

שלך)?

וואו! מִדְּהִים! הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ שֶׁהַכֶּרֶת הַטּוֹב לֹא
נֹעֵדָה בַּק כְּלָפֵי מִי שֶׁעָשָׂה לָנוּ טוֹבָה, שִׁינְגִישׁ שְׂאֵנוּ
מְעֲרִיכִים אוֹתוֹ וּמוֹדִים לוֹ.
כְּשֶׁאֲנִי מְכִיר טוֹבָה, אֲנִי בְּעֵצְמִי טוֹב יוֹתֵר!
הַיָּאֹר וְהַחּוֹל כָּלֵל אֵינָם מְרַגִּישִׁים מִי מְכָה אוֹתָם,
הַכֶּרֶת הַטּוֹב הִיא עֲבוֹר מִשָּׂה בְּעֵצְמוֹ, וְלֹא עֲבוֹרִים.

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גּוֹרְמִים לִי לְרִצּוֹת לְשִׁים לֵב
וְלִהְפִיר טוֹבָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר:
לְהוֹרִים שְׁלִי, לְהַכְרִים
וְאוֹלֵי גַם לְשֹׁמֵר יוֹתֵר וְלִכְבֵּד אֶפִּילוֹ אֶת הַחֲפָצִים.
הָאֵם יֵשׁ בְּתוֹרָה הַתִּיחֹסוֹת גַּם לְבַעַלֵי הַחַיִּים?

בתורה יש הכרת הטוב גם כלפי בעלי החיים.

נוכל להביא שתי דוגמאות.

❖ התורה אומרת שאם יש לאדם בשר טרפה שאסור לנו לאכול אותו, שישליך אותו לכלב. רש"י אמר

שמותר לתת בשר כזה לגוי ועוד- אך התורה כותבת דווקא כלב.

בגלל שבמכת בכורות הכלבים היו בשקט ולא נבחו- נצטוו בני-ישראל לתת להם את בשר הטריפה.

❖ יש מצווה מיוחדת. מצוות פדיון פטר חמור. חמור שנולד ראשון לאתון של יהודי יש בו קדושה, וצריך לפדות אותו. מדוע רק בחמור ראשון יש קדושה, ולא בחיות לא כשרות אחרות? מסביר רש"י שהחמורים זכו לכך מכיוון שהחמורים סייעו לבני ישראל בסחיבה ביציאת מצרים.

3. אילו שתי חיות זכו לשכר מיוחד, כהכרת הטוב על מעשיהן?

4. סביב איזה אירוע עזרו חיות אלה לישראל?

אָפֶשֶׁר עוֹד שְׁאַלְהָ אַמְרוֹנָה?
יֵשׁ יֶלֶד שֶׁהִרְבֵּה פְּעָמִים לֹא מִתְנַהֵג אֵלַי
בְּנְעִימוֹת, וְאֶפִּילוֹ מְצִיק וּמַעְלִיב, וְהַיּוֹם הוּא
עֹזֵר לִי. (כּמוֹבּוּ, אֲנִי צָרִיךְ לִבְקֶשׁ אֶת עֲזֶרְתְּ
הַמּוֹרָה, אֲרֵךְ הָאֵם גַּם לְחֹבֵר כְּזֶה צָרִיךְ
לְהַכִּיר טוֹבָה?

מה דעתך?

לפני שנלמד על מצווה נוספת מהתורה, ענה על השאלה הבאה.

5. כיצד לדעתך יש להתייחס למצרי?

התורה אומרת: "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כ"ג ח').
כלומר, למרות שהמצרים עצמם הרגו את ילדי ישראל והעבידו אותם בפרך,
התורה אומרת לנו ש"לא נהיה לו כפויי טובה על האכסנייה טובה (על שאירחו אותנו בארצם)..
כְּאֶשֶׁר יָרַד יַעֲקֹב מִצְרִימָה!" (אלשיך הקדוש ומהר"ל)

מה למדתי ומה אני לוקח איתי?

